

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ “ЦЕНТР НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ІНІЦІАТИВ”

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ “МОЛОДІЖНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЧИНАЮЧИХ ЛІДЕРІВ”

ЛЮДИНА, ПРАВО, ДЕРЖАВА: ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМІРИ

ЗВІРНИК НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 ТРАВНЯ 2026 РОКУ

М. ВІННИЦЯ

УДК 34:316.6:342.7

л54 Людина, право, держава: правові та соціально-психологічні виміри: зб. матеріалів наук. практ. конф. (м. Вінниця, 15 травня. 2026 р.): Громадська Організація «Центр Науково-Дослідних Ініціатив.», Вінниця: «ГО ЦНДІ» 2026.

Збірник містить наукові розробки науковців, представників практичних підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів розвитку взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія матеріалів круглого столу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Громадської організації «Центр Наукового-Дослідних Ініціатив» у розділі «Архів наукових заходів», сторінка «Збірники наукових заходів» <https://gocsri.com/index.php/index/uk/index>

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редакційної колегії

Зінченко Людмила Петрівна - засновник Громадської організації «*Центр Науково-Дослідних Ініціатив*»

Заступник голови редакційної колегії

Байцур Катерина Юріївна - співзасновник Громадської організації «*Центр Науково-Дослідних Ініціатив*»

Члени редакційної колегії:

Василенко Віктор Михайлович- перший проректор Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Музичук Олександр Миколайович- проректор Харківського національного університету внутрішніх справ, заслужений юрист України, доктор юридичних наук, професор

Невядовський Владислав Олегович - учений секретар секретаріату Вченої ради, доктор юридичних наук, доцент

Іванцов Володимир Олександрович - кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри адміністративної діяльності

Чишко Катерина Олександрівна - кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем наукового забезпечення правоохоронної діяльності та якості підготовки кадрів

Статівка Олена Олександрівна – завідувач кафедри мовної підготовки, кандидат педагогічних наук, доцент

Ляска Оксана Петрівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Ткаченко Анастасія Кирилівна,

курсант 3 курсу факультету підготовки

фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України

Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Бабанін Сергій Володимирович,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального права та

кримінології Дніпровського державного університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ОБІГУ НАРКОТИКІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН У СУЧАСНОМУ ПРАВОВОМУ ПРОСТОРИ

Проблема незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин залишається однією з найгостріших у кримінальному праві та правоохоронній практиці України, особливо в умовах воєнного стану, зростання соціальної напруженості та трансформації криміногенної ситуації. Незважаючи на наявність чіткої нормативно-правової бази та міжнародних зобов'язань, кількість випадків наркозлочинності продовжує збільшуватися, що створює значну кримінальну загрозу громадській безпеці та здоров'ю населення та економічній стабільності країни. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю ефективного поєднання превентивних заходів, кримінально-правових санкцій та системи правозастосування, здатних реально стримувати наркозлочинність [1].

Ситуація ускладнюється тим, що сучасні форми злочинності у сфері наркотиків часто носять транснаціональний характер, що потребує активної

координації та взаємодії між правоохоронними та державними органами, міжнародними структурами та правоохоронними органами інших країн. Додатково, соціально-економічні чинники, включно з безробіттям, доступністю наркотичних речовин та слабкою профілактичною роботою, сприяють поширенню наркозлочинності та формують сприятливі умови для її розповсюдження. У цьому зв'язку ключове значення набуває відіграють превентивні програми, освіта населення та сучасні інструменти криміналістичного забезпечення розслідувань, що дозволяють підвищити ефективність протидії злочинам у сфері незаконного обігу наркотиків та водночас забезпечити баланс між захистом суспільних інтересів і правами людини. Сучасні підходи до криміналізації незаконного обігу наркотиків в Україні базуються на положеннях Кримінального кодексу, міжнародних конвенціях та рекомендаціях правозахисних організацій. Однак у практичній діяльності виникають значні ускладнення, зокрема у питанні чіткого визначення обсягу і тяжкості діяння, класифікації видів засобів та психотропних речовин, обігу яких заборонено або обмежено законом, а також щодо правового статусу певних речовин, що ускладнює кваліфікацію злочинів і створює неоднорідність судової практики [2]. Однією з ключових проблем є забезпечення належної доказової бази у справах про незаконний обіг наркотиків. В умовах широкого застосування цифрових технологій і сучасних інформаційних засобів комунікації необхідність застосування новітніх криміналістичних методів стає критичною. Сучасні підходи до цифрового моніторингу, обробки даних та експертного дослідження дозволяють підвищити якість доказів і зменшити ризик помилкових правозастосувань, що особливо важливо в умовах, коли оперативно-розшукові заходи ускладнені [3]. Впровадження сучасних методів дослідження дає змогу не лише підвищити точність і об'єктивність доказів, але й мінімізувати ризик помилкових рішень у судовому процесі. Особливо актуальним це стає в ситуаціях, коли оперативно-розшукові заходи обмежені, а інформація про

протиправну діяльність зберігається у складних цифрових середовищах. Таким чином, інтеграція криміналістичних технологій у практику розслідування сприяє підвищенню ефективності боротьби з наркозлочинністю та зміцненню довіри до системи правосуддя. Кримінологічні аспекти проблеми також заслуговують уваги: серед них характеристики суб'єктів злочинів у сфері наркотиків, фактори втягнення молоді та неповнолітніх у протиправну діяльність, а також недоліки системи соціальної профілактики та профілактичних програм. Наукові дослідження показують, що демографічні, соціальні та економічні детермінанти значно впливають на поширення наркозлочинності, створюючи потребу у комплексній профілактичній стратегії [4]

Для підвищення ефективності боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів у сучасних умовах України вчені та практики пропонують інтегрований підхід, що поєднує кримінально-правові санкції, адміністративні заходи, міжнародну співпрацю та соціально-освітні програми.[5]. Особливий акцент робиться на посиленні координації між правоохоронними органами, удосконаленню національного законодавства та адаптації наркополітики до сучасних транснаціональних викликів, що сприяє формуванню стійкої та ефективної стратегії боротьби з наркозлочинністю. Системне дослідження кримінально-правових проблем протидії незаконному обігу наркотиків у сучасному правовому просторі України показує, що ефективна боротьба з наркозлочинністю потребує комплексного підходу: поєднання чіткої нормативної бази, сучасних доказових методів, кримінологічного аналізу та профілактичних заходів. Забезпечення єдності правозастосування та баланс між стримуванням наркозлочинності і захистом прав людини є ключовими умовами підвищення ефективності кримінально-правового реагування.

Список використаних джерел

1. Карчевський М.В. Кримінально-правове регулювання в сфері обігу наркотичних речовин: аналіз ефективності на основі відкритих даних щодо протидії злочинності // Інформація і право. 2025. № 4 <https://il.ippi.org.ua/article/view/346512>
2. Stepaniuk R.L., Lozova S.M. *Narcotic drugs as objects of forensic investigation: trends in the context of the war in Ukraine* // *Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2025.4.34>
3. Твардовська М. *Протидія та запобігання кримінально протиправній діяльності у сфері обігу наркотичних засобів: кримінологічна характеристика особи неповнолітнього правопорушника* // *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія: Юридичні науки. 2025. <https://doi.org/10.23939/law2025.47.259>
4. Предместніков О.Г., Скребовська С.В. *Система запобігання та протидії незаконному обігу наркотичних засобів в Україні: аналіз ефективності та перспективи розвитку* // *Наукові записки*. Серія: Право. 2024. <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2024-17-176-184>
5. Конопельський В.Я. *Міжнародна практика запобігання незаконному обігу наркотичних засобів* // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. - № 81